تصویر ابو عبدالرحمن الكردي

آموزش و تمرین خوشنویسی

از حرف تا سطر

۳

تحریری

خط نستعلیق

رضا تبریزی (وحید)

مدرّس خوشنویسی مدارس تهران

معرفی شده
در کتابنامه رشد
آموزش و پرورش

بسم الله الرحمن الرحیم

نام و نام خانوادگی:
کلاس:
مدرسه:

تقدیم به پدر و مادر فداکارم

سپاس از همسر مهربانم

کانون هنر مدرسه مجری آموزش کتاب های خط نستعلیق تحریری و زیبا بنویسید

E-mail : honare_madreseh@yahoo.com

آموزش و تمرین خوشنویسی

از حرف تا سطر

۳

خط نستعلیق

تحریری

رضا تبریزی (وحید)

مدرس خوشنویسی مدارس تهران

موسسهٔ انتشارات قدیانی
www • Ghadyani • org
تلفن: ۶۶۴۰۴۴۱۰(۵خط)   دورنگار: ۶۶۴۰۲۲۶۴

آموزش و تمرین خوشنویسی، خط نستعلیق تحریری ـ ۳

رضا تبریزی (وحید)

طراح جلد: کاظم طلایی   تصویرسازی جلد: حسن عامه‌کن

عکاس: مجتبی صلواتیان

زیر نظر شورای بررسی

چاپ بیست و سوم: ۱۳۹۵   تعداد: ۲۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۲ - ۷۷۱ - ۴۱۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸   ISBN: 978 - 964 - 417 - 771 - 2

شابک دوره: ۰ - ۶۲۹ - ۵۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸   ISBN SET: 978 - 964 - 536 - 629 - 0

کد: ۸۳/۸۵۴

چاپ و صحافی: چاپخانه قدیانی، تهران

کلیه حقوق محفوظ است.

قیمت دوره‌ی ۴ جلدی: ۷۰۰۰ تومان

تاکنون ۴۳۳/۴۰۰ نسخه منتشر شده است.

مورد تأیید و معرفی شده در وزارت آموزش و پرورش
کتاب‌نامه‌ی رشد شماره‌ی ۷، ردیف ۹

تبریزی، رضا، ۱۳۵۱ -
آموزش و تمرین خوشنویسی خط نستعلیق تحریری از حرف تا سطر/ رضا تبریزی (وحید) ــ تهران: قدیانی، کتاب‌های بنفشه، ۱۳۸۳.
۴ ج.

ISBN: 978-964-417-769-9 (ج. ۱)
ISBN: 978-964-417-770-5 (ج. ۲)
ISBN: 978-964-417-771-2 (ج. ۳)
ISBN: 978-964-417-772-9 (ج. ۴)

فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
۱. خط نستعلیق ــ راهنمای آموزشی. ۲. خوشنویسی ــ راهنمای آموزشی. الف. عنوان. ب. عنوان: خط نستعلیق تحریری از حرف تا سطر.
۲۲۷ ت۲۳ف/ NK ۳۶۳۹   فا ۷۴۵/۶۱۹
کتابخانه ملی ایران   ۱۵۳۰۴ـ۸۳ م

به راستی که خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد

بزرگان دین و نیاکان ما ارزش و اهمیت خاصی برای نوشتن، به ویژه زیبا نوشتن قایل بوده‌اند به نحوی که احادیث و جملات قصار بسیاری از آنان نقل شده است.

عشق و علاقه‌ی وافر هنرمندان مسلمان به کتابت کلام وحی و گفتار بزرگان سبب اشاعه‌ی این هنر قدسی گردید و کمال این هنر، پدید آمدن خط زیبای نستعلیق است که هندسه‌ی روحانی آن باعث پدید آمدن یکی از بارزترین نمونه‌های هویت هنر ایرانی به ویژه خوشنویسی گردید تا حدی که در وصف آن گفته‌اند:

«صفحه‌ای به خط خوش نستعلیق جلوه و جمالی دارد که هیچ‌یک از خطوط دیگر بشر با آن برابری نتواند کرد.»

«خط نستعلیق تحریری» گرچه به زیبایی نستعلیق با نی نیست ولی زیباترین و خواناترین نمونه‌ی خوشنویسی برای خط فارسی به شمار می‌رود.

هدف از تدوین این مجموعه، دستیابی به کامل‌ترین و بهترین روش برای آموزش خط نستعلیق تحریری بوده است.

برای رسیدن به این مقصود، روش الگوبرداری از سرمشق‌هایی را برگزیده‌ایم که هر یک قدم به قدم و هدفمند، کاربرد صحیح چنین خطی را می‌آموزند.

در این مجموعه، آموزش از حروف آغاز می‌شود و تا سطرنویسی ادامه می‌یابد. حروف یا مفردات و اتصالات دوَ حرفی و سه حرفی به عنوان پایه‌ی اصلی آموزش در این مجموعه مورد توجه قرار گرفته‌اند. همچنین از اجرای انحنای موجود در خط شکسته پرهیز شده است.

برای رسیدن به نتیجه‌ی بهتر توصیه می‌شود:

۱. به کارگیری ابزار مناسب خوشنویسی، شامل وسایلی که نیاز به فشار زیاد در هنگام نوشتن ندارد.

۲. استفاده از دفترهای خط‌دار، زیرا رعایت خط زمینه یا کرسی خط اهمیت بسیاری در زیبایی خط دارد.

۳. آوردن سرمشق در زیر نمونه کمرنگ که توجه و تمرکز هنرآموز را بیشتر می‌کند.

رضا تبریزی (وحید)

ساخت سرخس چدن حریر حرم سوخت رخش

ساخت سرخس چدن حریر حرم سوخت رخش

ساخت سرخس چدن حریر حرم سوخت رخش

ساخت سرخس چدن حریر حرم سوخت رخش

کدخدا کوچه ناجور کاچی حارس خرقه راجع

کدخدا کوچه ناجور کاچی حارس خرقه راجع

کدخدا کوچه ناجور کاچی حارس خرقه راجع

کدخدا کوچه ناجور کاچی حارس خرقه راجع

خرمن حامل جامه هاجر خواهش خرّم‌آبادی

خرمن حامل جامه هاجر خواهش خرّم‌آبادی

خرمن حامل جامه هاجر خواهش خرّم‌آبادی

خرمن حامل جامه هاجر خواهش خرّم‌آبادی

دو حرفی ع

یکی دیگر از قوسهای معکوس حرف (ع) می باشد. این حرف در ابتدای اتصالات به دو شکل (ع و ع) اجرا می گردد.

در شکل اول (ع)، سر آن شبیه دایره می باشد، ولی در شکل دوم به عدد (۶) می باشد. در مورد استفاده از شکل اول باید

به حرف بعدی آن که یکی از حرفهای (ا، د، ل، ک، ه) می باشد

توجه نمود: (عا، عد، عل، عک، عه)

دو حرفی هایی که با حرف (ع) آغاز می شوند:

عا عد عر عو عه عب عف عک عـس عم

عن عق عل عس عص عی عج عع عطــــ ع

عا عد عر عو عہ عب عف عک عس عم

عا عد عر عو عہ عب عف عک عس عم

عا عد عر عو عہ عب عف عک عس عم

عا عد عر عو عہ عب عف عک عس عم

عن عق عل عس عص عی عج عع عطے

عن عق عل عس عص عی عج عع عطے

عن عق عل عس عص عی عج عع عطے

عن عق عل عس عص عی عج عع عطے

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات

غار عذرا عود قورباغه غرقه روغن مراعات

بی غم اعاده عودت عوارض عرضه غرض داغ

بی غم اعاده عودت عوارض عرضه غرض داغ

بی غم اعاده عودت عوارض عرضه غرض داغ

بی غم اعاده عودت عوارض عرضه غرض داغ

عریض غول عدالت عادل غش ساعات عز

عریض غول عدالت عادل غش ساعات عز

عریض غول عدالت عادل غش ساعات عز

عریض غول عدالت عادل غش ساعات عز

ساعت غرب وعده عروق غواصی عزیزه عزّت

اغذیه غزوات الطاعت عالی زاغک عراقی عدد

اغذیه غزوات الطاعت عالی زاغک عراقی عدد

اغذیه غزوات الطاعت عالی زاغک عراقی عدد

اغذیه غزوات الطاعت عالی زاغک عراقی عدد

سه حرفی ها

کلماتی که با اتصالات سه حرفی نوشته می شوند در آنها حروف دو حرفی ها نیز به کار برده می شوند، به عنوان بخش مهمی از تمرینات خط تحریری در این قسمت آمده است.

هنرجویان عزیز با دقت بیشتر در هنگام تمرین می توانید گام بلند

اساسی در راه پیشرفت و اعتلای هُنر خوشنویسی، به خصوص خطّ ملّی
کشورمان یعنی خطّ نستعلیق تحریری بردارید.

پیاده بیدل تبریزی پیوند قونیه پیک پیش تتیل

پیاده بیدل تبریزی پیوند قونیه پیک پیش تتیل

پیاده بیدل تبریزی پیوند قونیه پیک پیش تتیل

پیاده بیدل تبریزی پیوند قونیه پیک پیش تتیل

آیین شربتی نیش پیچ ربیع بقا نقد بقره سابقه نقل

آیین شربتی نیش پیچ ربیع بقا نقد بقره سابقه نقل

آیین شربتی نیش پیچ ربیع بقا نقد بقره سابقه نقل

آیین شربتی نیش پیچ ربیع بقا نقد بقره سابقه نقل

نقص نقش تقی نقع نماز نمایش نمک نمد نمل

نقص نقش تقی نقع نماز نمایش نمک نمد نمل

نقص نقش تقی نقع نماز نمایش نمک نمد نمل

نقص نقش تقی نقع نماز نمایش نمک نمد نمل

بهار بهداشت تهران تهویه پهن تُهی بهت نهر

بلا بلد بلوط پله پلک بلی بلم بلخ انگار تکریم انگل

تکش بضاعت نصر مرتضی نظاره نظم نظر بساط سیه

تکش بضاعت نصر مرتضی نظاره نظم نظر بساط سیه

تکش بضاعت نصر مرتضی نظاره نظم نظر بساط سیه

تکش بضاعت نصر مرتضی نظاره نظم نظر بساط سیه

تشدید تشریف تسویه آتشش نُسخ تجارت بچه تحوّل

انجم تحریری تعادل بعد نعره نعم قنّاد قند دفتر فیل

انجم تحریری تعادل بعد نعره نعم قنّاد قند دفتر فیل

انجم تحریری تعادل بعد نعره نعم قنّاد قند دفتر فیل

انجم تحریری تعادل بعد نعره نعم قنّاد قند دفتر فیل

قفا فقط فقر قیف قمر قماش قهر فهم فلاح فلز قلل

قفا فقط فقر قیف قمر قماش قهر فهم فلاح فلز قُلل

قفا فقط فقر قیف قمر قماش قهر فهم فلاح فلز قلل

قفا فقط فقر قیف قمر قماش قهر فهم فلاح فلز قلل

قتار افسر قسم قسط قصر فصول فضل فطر فخرالدولہ

قتار افسر قسم قسط قصر فصول فضل فطر فخرالدولہ

قتار افسر قسم قسط قصر فصول فضل فطر فخرالدولہ

قتار افسر قسم قسط قصر فصول فضل فطر فخرالدولہ

مغرب معاصر مصالح مهر مشق مشرک مشت ملل

مخزن مخدوش محاسن محاصره مثال متوقف متراژ

مخزن مخدوش محاسن محاصره مثال متوقف متراژ

مخزن مخدوش محاسن محاصره مثال متوقف متراژ

مخزن مخدوش محاسن محاصره مثال متوقف متراژ

فعّال مُنادی میدان منش میز میخ منع ذہنش ہُنر

فعّال مُنادی میدان منش میز میخ منع ذہنش ہُنر

فعّال مُنادی میدان منش میز میخ منع ذہنش ہُنر

فعّال مُنادی میدان منش میز میخ منع ذہنش ہُنر

هند هفت همراز همان اهلی راهکار هشت هجران فعل

هند هفت همراز همان اهلی راهکار هشت هجران فعل

هند هفت همراز همان اهلی راهکار هشت هجران فعل

هند هفت همراز همان اهلی راهکار هشت هجران فعل

لباس کالبد لیز لنگ الیم لنج لفافه زلفت لیل

لباس کالبد لیز لنگ الیم لنج لفافه زلفت لیل

لباس کالبد لیز لنگ الیم لنج لفافه زلفت لیل

لباس کالبد لیز لنگ الیم لنج لفافه زلفت لیل

لُہراسب الموت لگام الکی لگن بجوج لعل گناہ کندو

لُہراسب الموت لگام الکی لگن بجوج لعل گناہ کندو

لُہراسب الموت لگام الکی لگن بجوج لعل گناہ کندو

لُہراسب الموت لگام الکی لگن بجوج لعل گناہ کندو

گفت کفر کماکان گیت کیف گشاده کشف کسی گسل

گفت کفر کماکان گیت کیف گشاده کشف کسی گسل

گفت کفر کماکان گیت کیف گشاده کشف کسی گسل

گفت کفر کماکان گیت کیف گشاده کشف کسی گسل

گنج شتاب سبد سبو شته شیر راشین آشیل سبز

شبی شیخ وسیع سپس سبط ساع شفا سفر سفت شبم

سلام شکار سجّاد سطر اشعار شعر شعور شکر سپس

سلام شکار سجّاد سطر اشعار شعر شعور شکر سپس

سلام شکار سجاد سطر اشعار شعر شعور شکر سپس

سلام شکار سجاد سطر اشعار شعر شعور شکر سپس

اسلامی سکوت سنگ شمارش ستارگان سحر سخن حق

سقط سقف سکه سلامت ساجت یاسمن سیتا

شقایق شلوغ شکوفه شکل شکایت شفق شجره شجاعت

شقایق شلوغ شکوفه شکل شکایت شفق شجره شجاعت

شقایق شلوغ شکوفه شکل شکایت شفق شجره شجاعت

شقایق شلوغ شکوفه شکل شکایت شفق شجره شجاعت

سیب شیدایی شهرستان صبر صبح صحرا صدراعظم صفت اصغر

اصلاح صعود صمد صنوبر ضمانت ضیافت صیف تصرف

ضخامت صبور طبابت طباخی طبل طبخ طعم طغرہ طفل

ضخامت صبور طبابت طباخی طبل طبخ طعم طغرہ طفل

ضخامت صبور طبابت طباخی طبل طبخ طعم طغرہ طفل

ضخامت صبور طبابت طباخی طبل طبخ طعم طغرہ طفل

طلب طلایی طلوع طنز طناب طیف طیور ابوظبی ظفر

ظلم ظهر ظهور اظهار خبر جبران جسارت جشن جغد جعل

ظلم ظهر ظهور اظهار خبر جبران جسارت جشن جغد جعل

ظلم ظهر ظهور اظهار خبر جبران جسارت جشن جغد جعل

ظلم ظهر ظهور اظهار خبر جبران جسارت جشن جغد جعل

اجلاس جمال جماعت چهار جمع جنگ جنوب جهاد

اجلاس جمال جماعت چهار جمع جنگ جنوب جهاد

جهرم جش جهد جیب جیغ جیوه جیک جیک چپاول

جهرم جش جهد جیب جیغ جیوه جیک جیک چپاول

جهرم جش جهد جیب جیغ جیوه جیک جیک چپاول

جهرم جش جهد جیب جیغ جیوه جیک جیک چپاول

چسب چشم چکاوک چکه چگونه چلوکباب چنانچه چهره چهل

چسب چشم چکاوک چکه چگونه چلوکباب چنانچه چهره چهل

چسب چشم چکاوک چکه چگونه چلوکباب چنانچه چهره چهل

چسب چشم چکاوک چکه چگونه چلوکباب چنانچه چهره چهل

حلاج حبس حتی حجاج حجرالاسود حجم حسادت حشرات

حلاج حبس حتّی حجّاج حجرالاسود حجم حسادت حشرات

حلاج حبس حتی حجاج حجرالاسود حجم حسادت حشرات

حلاج حبس حتی حجاج حجرالاسود حجم حسادت حشرات

حضرت حضور حقارت حکایت حکم حلوا حمایت حمل

حضرت حضور حقارت حکایت حکم حلوا حمایت حمل

حضرت حضور حقارت حکایت حکم حلوا حمایت حمل

حضرت حضور حقارت حکایت حکم حلوا حمایت حمل

وحید حیات حیوان خجالت خسرو خسوف خشک خطا

عبادت عبث عبد عبرت عباس عجب عسکر عسل

عبادت عبث عبد عبرت عبّاس عجب عسکر عسل

عبادت عبث عبد عبرت عباس عجب عسکر عسل

عبادت عبث عبد عبرت عباس عجب عسکر عسل

عشق عصا عطر آگین عطش اعظم عفت عقرب عقد عقل

عشق عصا عطر آگین عطش اعظم عفت عقرب عقد عقل

عشق عصا عطر آگین عطش اعظم عفت عقرب عقد عقل

عشق عصا عطر آگین عطش اعظم عفت عقرب عقد عقل

عکاس علاقه علوی علم علی عمر عمارت عناصر عنب

عکاس علاقه علوی علم علی عمر عمارت عناصر عنب

عکاس علاقه علوی علم علی عمر عمارت عناصر عنب

عکاس علاقه علوی علم علی عمر عمارت عناصر عنب

عنوان عیش عهد عید غسل غصه غضب غلط غنی

عنوان عیش عهد عید غسل غصه غضب غلط غنی

عنوان عیش عهد عید غسل غصه غضب غلط غنی

عنوان عیش عهد عید غسل غصه غضب غلط غنی

غیب غیرہ غیور ــــــ غنی علّت غلاف عطف عمّہ

غیب غیرہ غیور ــــــ غنی علّت غلاف عطف عمّہ

غیب غیرہ غیور ــــــ غنی علّت غلاف عطف عمّہ

غیب غیرہ غیور ــــــ غنی علّت غلاف عطف عمّہ

منتشر کرده‌ایم:

کارگاه انشا
چند روش برای پرورش تفکر و تقویت مهارت نوشتن
نویسنده: رودابه کمالی
پنجم دبستان
کارگاه انشا
چند روش برای پرورش تفکر و تقویت مهارت نوشتن
نویسنده: رودابه کمالی
چهارم دبستان
کارگاه انشا
چند روش برای پرورش تفکر و تقویت مهارت نوشتن
نویسنده: رودابه کمالی
سوم دبستان
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
زیر نظر مریم روحانی
دبیران انشای مدارس کشور
سوم راهنمایی
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
زیر نظر مریم روحانی
دبیران انشای مدارس کشور
دوم راهنمایی
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
زیر نظر مریم روحانی
دبیران انشای مدارس کشور
اول راهنمایی
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
با مقدمهٔ مریم روحانی
سوم دبیرستان
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
با مقدمهٔ مریم روحانی
دوم دبیرستان
کارگاه انشا
آموزش انشا و آیین نگارش
نویسنده: رودابه کمالی
با مقدمهٔ مریم روحانی
اول دبیرستان

۸ دوره
ناشر نمونه
کشور
سال‌های
۷۲، ۷۴
۷۸، ۷۹
۸۳، ۸۴
۸۸ و ۹۱

ناشر برگزیده

برگزیده
ششمین جشنواره
کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده
هشتمین جشنواره
کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده
دهمین جشنواره
کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده
یازدهمین جشنواره
کتاب‌های آموزشی رشد

برگزیده

از این مجموعه منتشر شده است:

موسسهٔ انتشارات قدیانی
دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه
خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری (غربی)، شماره ۹۰
کدپستی: ۱۳۱۴۷۲۳۸۶۱، صندوق پستی: ۱۷۹۳-۱۳۱۴۵
تلفن: ۶۶۴۰۴۲۱۰ (۵ خط) نورنگار: ۶۶۴۰۲۲۴۴

ISBN13: 978-964-536-629-0
9 789645 366290
دوره

ISBN13: 978-964-417-771-2
9 789644 177712